

שיחות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

[שיעור בפרשת נח

נמסר בקרי"ם בשנים קודמות]

לחיות מחוץ לתיבה...

להבין מהו המסר שאנו צריכים ללמוד ממעשה זה?

השפ"א מקשה קושיה נוספת, מה בכלל הועיל המבול? הלא התהליך מבריאת העולם היה שאדם הראשון ידע וחי שהקב"ה הוא מנהיג יחיד בעולם. אך הדורות שאחריו החלו לטעות שאולי חלילה כוכבים ומזלות מנהיגים גם הם... עד שבא אברהם אבינו והחזיר לעולם את ההכרה שהקב"ה הוא מנהיג העולם. אך עכ"פ עד אז טעו האנשים בענין האמונה בה' עד כדי שהיה צריך להחריב את הכל. וא"כ מי ערב שאחר המבול לא יחזרו האנשים לטעות בטעות שטעו אנשי דור המבול ודומיהם? מוכרחים אנו לומר שהיה איזה שינוי לאחר המבול והשאלה היא מהו שינוי זה שלא יביא שוב לעולם מצב של מבול וחורבן העולם?

[משנה באבות] **בעשרה מאמרות נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להיבראות,**

"ויצו אלקים לנח לאמר צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך"... ובמדרש, הדא הוא דכתיב "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי".

מבאר המדרש כי פסוק זה מדבר על נח שכשהיה בתיבה היה במסגר. קר היה בתיבה וריח החיות והטיפול בהם היה קשה מאוד. אך לכאורה יש להקשות, כי מילא כשהתרה הקב"ה שהולך להביא מבול על העולם זהו מסגר שצריך להתפלל בשבילו שתהיה ישועה שינצל מהמבול, ואמנם הקב"ה נתן הוראות מדויקות לנח כיצד לעשות את התיבה ומי ייכנס לתוכה, אמנם כאשר תם המבול וכבר יבשה הארץ והכל היה נקי איזה מסגר הוא זה שבשלו צריך הקב"ה לצוות לנח 'צא מן התיבה', הלא כל מה שצריך לעשות הוא ס"ה לפתוח את הדלת ולצאת החוצה, וא"כ יש

בזוה"ק 'שבת לאו יומא דגופא היא אלא יומא דנשמתא'. מבאר האור החיים הק' יסוד עצום, **שבשבת נתן הקב"ה כח מיוחד שיוכל למשוך את בריאת העולם לעוד שבוע ימים... וכאן נכנס תפקיד האדם לשמור את השבת ובכך הוא מעיד שהקב"ה ברא את העולם. אנו אומרים מדי ליל שבת, 'שלום עליכם מלאכי השרת'... אך יש להבין ממתי אנשים פשוטים כמונו רואים מלאכים? מבארים, כי בכל השבוע האדם בטוח שהוא פועל ועושה מהלכים שונים, אך ביום השבת הוא מגלה שלא הוא זה שעושה אלא הכל מהלך שמימי מכוון, ומלאכים המלווים אותו בכל ימות השבוע ושומרים את צעדיו בכל רגע.**

זהו גם ביאור הפסוק 'קווי ה' יחליפו כח', ותחילה נקדים את ביאורו הנפלא של הרה"ק המגיד מקוזניץ זי"ע על הפסוק, 'כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא' ומבאר שהים איננו מלא מפני שהקב"ה ברא בטבע תהליך של מחזוריות שמי הים יורדים לתהום ומשם עולים בחזרה להרים ושוב יורדים חלילה... וכן ניתן לראות בגוף האדם שהדם הולך וחוזר שוב במחזוריות שאינה נגמרת. ואם חלילה יעצור הדם במקום מסוים מיד ייוצר שם נמק, וכן מים שיפרשו ממחזוריות זו מיד יתעפשו ויסריחו... ומכאן נלמד גם לעבודה הרוחנית של האדם, קווי ה' מי שבכל דבר מחזיר את ההנהגה לה', אזי יחליפו כח. והסיבה לכך היא שכל דבר שחוזר למקורו מקבל שם כח מחודש להמשיך הלאה. זו מחזוריות העולם והטבע וגוף האדם, ובוודאי גם נשמתו, שכל זמן שנותן הכרה במציאות שהקב"ה מנהיג אותו יכול תמיד להתחדש, אך אם חלילה 'עוצר' ומשאיר לעצמו מקום של הנהגה כביכול אזי מיד יוצא מהמחזוריות שהקב"ה קבע וההמשך ידוע...

אלא להיפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות'. מטרת בריאת העולם היא כדכתיב – 'לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. כלומר שיהיה 'כבודו מלא עולם'. במקום זה, 'לא הרב העולם אלא על הגזל' ככתוב 'כי מלאה הארץ חמס', ומבאר השפ"א זי"ע עפ"י הגמ' שמבארת את הפסוק 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם' – כאן לפני ברכה כאן לאחר ברכה... לפני שאדם מברך שייך הדבר להשי"ת ולאחר ברכה נותן רשות לאדם להשתמש בדבר לצורכו. א"כ מתבאר שעוון הגזל של דור המבול היה, שגזלו מאת ה'. כשאדם לא מכיר שהקב"ה נותן לו את השפע הוא גוזל את השי"ת. ומביא ראיה מפרשת ויקרא שם אנו מוצאים את פרשת הוידוי סמוכה לפרשת גזל... וזה מלמדינו גם דוד המלך ע"ה כשאמר 'בחנני ה' ונסני צרפה כליותי וליבני לפני שהגיע להשגה הגדולה בדרגתו שלו ש'אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו... שכשאדם שוכח שהקב"ה משגיח עליו בכל מצב ובכל דרגה, אזי הוא מסתיר בזה את השמירה של הקב"ה וממילא הוא נופל בחטא. החטא הוא תוצאה של השכחה והפירוד שהאדם עושה בינו לבין הקב"ה, והוא חסד מיוחד לאדם שייזכר שהקב"ה מוליד אותו תמיד.

עפ"ז מבואר כעת שזו היא עבודת האדם ומטרת תכלית בריאת העולם, להמליך עלינו את הקב"ה בכל דבר. עוד מבאר השפ"א עפ"י דברי האור החיים הק', 'יכלו השמים והארץ וגו'... 'כל האומר ויכלו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית'. **הקב"ה ברא את העולם רק לששה ימים בלבד. אמנם ביום השביעי הקב"ה שבת. שבת שמו של הקב"ה היא. ועוד מובא**

האדם לעבוד בעצמו! וכמו שאומר הפתגם האדם צריך 'להיוולד מחדש' כדי לזכות לחלקו הפרטי. וזה הפשט 'התקן עצמך' – בשביל החלק שלך עצמך אתה צריך לעבוד על כך... כי זה אינו בא בירושה. באחד המכתבים מר' אשר זי"ע מביא כי האדם צריך להיות בעבודת השי"ת בבחינת, 'זכרתי לך חסד נעורייך... לכתך אחרי במדבר', ללכת אחרי ה' אפשר בתנאי שהאדם שם עצמו כמדובר! שמוכן ללכת ולהאמין בה' בדרכים הכי קשות חשוכות ושוממות. בארץ לא זרועה. בפחדים הכי גדולים שאינו רגיל להיות שם, שם כשנותן את העבודה שהקב"ה מנהיג אותו שם, אז יכול להתקרב לדביקות בה'.

זהו הביאור 'אלה תולדות נח, נח איש צדיק' – נח על ידי עבודתו נולד מחדש! כמו כן מבארים את הפסוק 'ואמר ביום ההוא הנה אלקיניו זה'... ואמר דייקא ולא ואמרו, מכיון שכל אחד מגיע להכרה בהשי"ת בדרך המיוחדת שלו ואין אדם יכול להכיר את הקב"ה בדרך שהשני מכיר, כי אם כן לא היה השני צריך להיות כאן... וזה היה נח שונה משאר דורו שלא רצו להכיר בה' ועסקו בגזל – הוה אומר שחיו בכחי ועוצם ידי, על כן נגזר עליהם המבול.

כל מה שביארנו עד כה, הכל טוב ויפה כל זמן שאדם נמצא בסכנה, ובמקום להיכנס ליאוש או הפקרות, משליך על ה' יהבו ומתפלל לה' שיעזור לו לעבור את הזמנים הקשים הללו. ובאמת אז אנו רואים שהקב"ה מתגלה לנח ומצווה עליו 'בא אל התיבה' וכו'... דוד המלך ע"ה מגלה לנו יסוד: הנפש נכנסת להסגר רק כשהאדם חי בכחי ועוצם ידי, אז הנפש בסגר. והעצה לצאת מזה היא 'הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך' שכשטוב לאדם והכל בסדר

כל האומר ויכלו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית'. זהו הכח הסגולי של השבת, כח מחודש לברוא עוד שבוע של עשייה ברוכה! וכשאדם מעיד על כך, על ידו נמשך חיות על ימי השבוע שיהיו אחר כך [לשון השפ"א]. וזהו בעשרה מאמרות נברא העולם... לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות... הצדיקים הללו שבכל מאמר ומאמר, בכל מידה שנגלית אליהם ובכל מצב שעוברים, מגלים הם שם את רצון ה', הם המקיימים את העולם בהכרה הזו שממלאים את תפקידם לפרסם את שם ה' שמשגיח על הכל בהשגחה פרטית.

משא"כ הרשעים שחיים כל דבר בטבע, עליהם אמרה התורה הק', 'קין כל בשר בא לפני'... מדוע? מפני שהעולם נברא מלכתחילה לששה ימים בלבד, ואם הם אינם רוצים לתת בשבת את ההכרה בהנהגת ה' את הבריאה, ממילא הגיע זמנם לסוף העולם, מפני שהם אינם רוצים להישאר במחזוריות הזו שהקב"ה קבע וממילא אין מה שיתן להם התחדשות...

בהמשך לדברים אלו ניתן לבאר את הרשי"ה הק', עה"פ 'אלה תולדות נח', והלא כבר כתוב בהמשך 'ויולד נח שלשה בנים'... אלא ש'תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים'... בענין זה ישנו ביאור נפלא מהרה"ק הבית אהרן זי"ע. מובא במשנה 'התקן עצמך בתורה כי אינה ירושה לך', ולכאורה קשה הלא כתוב 'לא ימושנו מפיך ומפי זרעך ומפי זרעך' – משמע שהתורה היא כן ירושה? אלא אמנם זה שאדם זוכה ללכת בדרך הישרה, את זה באמת מקבל בירושה מאבותיו ואבות אבותיו שמסרו את נפשם בשביל כך. אך כדי שאדם יקבל את החלק שלו הפרטי בתורה, בשביל זה צריך

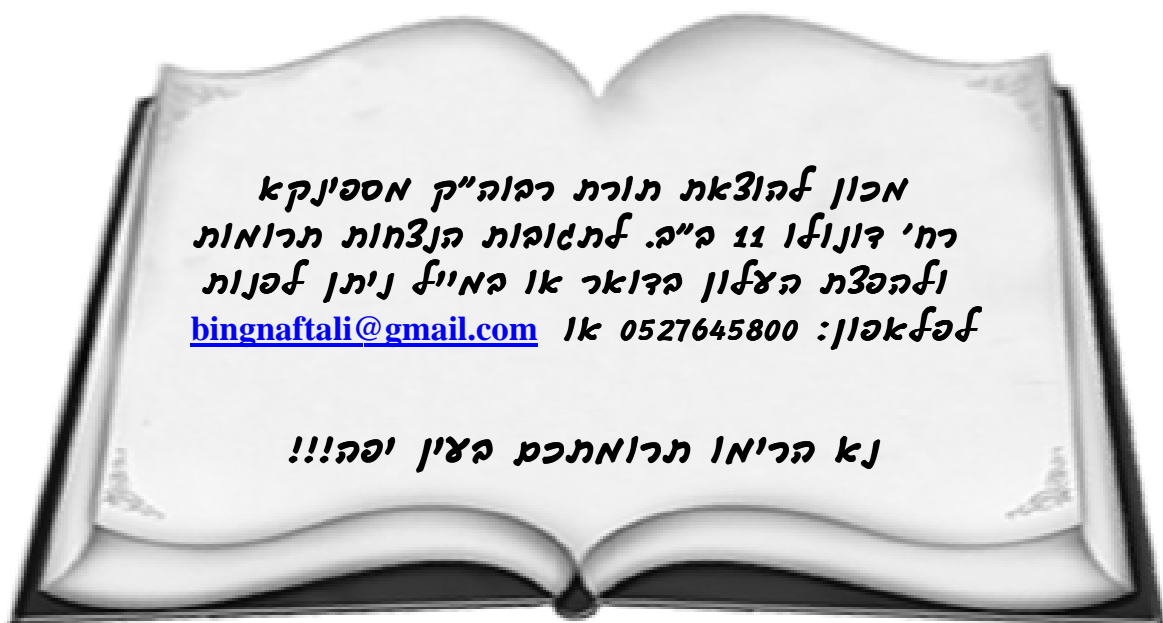
גם אז הוא מודה לה' ולא לוקח לעצמו את ההצלחות, אזי תמיד הוא חי במעגל של קשר בורא. הן בהצלחה והן בזמנים של הפחד וחוסר ההבנה כיצד הוא צריך לפעול.

אמר נח לקב"ה: רבש"ע, כעת אנו עומדים לצאת מהתיבה, הכל מסתדר, המבול נגמר. מה יחזיק אותנו כעת שלא נשכח אותך?... ולכן אמר הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך, כי באמת אין דבר קל יותר מלפתוח את דלת התיבה ולצאת החוצה... אך אני צריך שאתה הקב"ה בעצמך תוציא אותי מהתיבה, עם כזו בהירות שלא אשכח אותך ולו לרגע אחד.

נסיים בדברי הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זי"ע שבאר על מאמר חז"ל 'מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די', מדוע אמר הקב"ה לעולמו די, כיון שאם היה הקב"ה מצמצם את העולם עוד קצת כבר לא היו מכירים ח"ו כלל וכלל במציאות ה' שהוא מנהיג את הבריאה מחמת ההסתר הגדול... אמר הרה"ק מרימנוב: רבש"ע, כמו שאמרת לעולמך די כדי שיכירו בך, כך אמור לצרותינו די, כי אם תביא עלינו עוד קצת צרות כאלו ח"ו כבר לא נוכל לעמוד בניסיונות אלו...

מבאר השפ"א זי"ע, כי בעוד שלפני המבול היה העולם נברא בעשרה מאמרות, צמצום אחר צמצום, היה הסתר מאוד גדול, עד כדי שהרשעים לא האמינו בה' והיה צריך ממש להחריב העולם בשבילם, ומנגד הצדיקים רב היה שכרם שחיו באמונה על אף ההסתר הזה.

(נכתב צ"י ר' נפתלי בינגהייט)

לע"י ר' אשר ב"ר אריה מרדכי ז"ל